

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Seria Responsio Ioannis Cellarii Gnostopolitani
hebraicarum literarum Lipsiæ professoris, ad apologiam.
P. Suauenij**

Cellarius, Johann

[Leipzig], [1519]

VD16 K 705

[Text]

urn:nbn:de:hbz:466:1-32573

RESPONSIO IOANNIS CELLARII
Gnostopolitani ad Apologiam Petri Sua-
uenij Motellani discipuli.

Quid mihi vnq̄ optatius cōtingere potuisset:
q̄ vt apud eos mihi innocentiae meae defendē-
di occasio daretur, qui modis omnibus Chris-
tianissimi. preter morū grauitatē, vitę sancti-
tudinem. altissimarū rerum scientia tantum pollēt: vt nul-
lis vbiuis gentium inferiores dicere possis. Quib⁹. et si op-
timo iure tuam in me procacitatem ac ineffrenem detras-
hendi libidinem cōquererer, tamen cum nec eo te nomine
digner. nec ita tua q̄uis virulenta tela multū timeam. Pri-
mum omnium (qm̄ me virum qualem promiserim euo-
cas, quod pl⁹ me mouet q̄ vel tota tua apologia) paucissis
tibi respondebo. firmiter id mihi persuadens, omnem
quā carpēdo voluptatem cepisti. nō tam male audiēdo. q̄
vere, breui in amarorem tibi verum iri Ac multo cunctā
tius posthac te calamū sine vrgente caussa in quempiā di-
stricturum. nisi et id adeo scirē. et caussa nulli⁹ esset momē-
ti. eos profecto haberem et iudices et testes. quos nulli nō
(saltem boni et cādidi) iam pridem ad cœlum extulerūt,
summam illam virtutū in eis admirati iusticiam. sine qua
quantūuis ampla regna concidunt. Hi enim sunt Lipsicę
Academię viri. qui non indigenas solum et ipsorū subie-
ctos imperio defensare studēt Verū etiam aduenis et pere-
grinis. quibusq̄ semper equalia iura impertiūt. Quis ergo
sub illorū clypeo tutus ac satis tectus. a tuis illis illepis
dissimis nugis terrefieret? presertim quum olim in palla-
dos (quā ipsi habent presentissimā) clypeo firmissimū p̄si-
diū collocarit vetustas adeo vt Danaeus ille heros eo mu-
nitus. quicquid se suo obijceret certamini mutarit in saxa.

*Qui male
loquit̄ alios
obiurgās
male audit
videat Sa-
lusti⁹ inue-
ctiua cōtra
Marcū Ci*

*Preter gre-
cos autores
scribit id de
perseolaci-
n⁹ Quidius
4. Meta.
li. et. 5.*

Accedit ad hoc quod maximus ille ac optimus principū princeps deus nobis Mecœnatem largitus est incomparabilem, heroa Georgium Saxonie principem. & cvt et is pro suo instudiosos benignissimo ac propensissimo affectu nos facile. non a te solum. sed quibusuis alijs assereret. Solet enim ille vt eius diuina plane est sapientia. suæ Academicę cultoribus. in quorum numero nos esse p̄ter te blateronem. negat nemo. solet inquā plenis semper viribus adesse. Siquidem quum plusq̄ pro humano ingenio. et singulari prudentia, ac in rebus gerendis vigilantia et industria vix credibili hūc in modum reliqua administret. ac regat om̄ia. vt nihil min⁹ opus habeat. q̄ illo homerico

Ὁν Χρη Παννυχίου ενδειμ βουληφορομ ανδρα
ω λαοιτ επιτετραφαται και τοσσα μεμικλε.

¶ Cur nam in postremis duceret sapientissimus princeps suum illud Lycęū? quod iā eius. ac deū benignitate tā florens est. q̄ quod florētissimum. ex quo cumulatiu quoti die sapientissimi simul et eloquentissimi viri tanq̄ ex equo Troiano prodeūt Itaq̄ quū viris huius inclyti gymansij prober. nihil est. vt vel te vel tuos asseclas ac complices a deo pertimescam Certius em̄ certo scio. q̄ primum vel p̄transe nam solū controuersiam nostrā inspicient. mox vt eorum est sagacitas. in illo te hominū genere vel primipilum odorabūt. qui quum nulla re alia clari esse possunt q̄ calūnia et falsa aliorum criminatione. nihil nō audent. nihil nō moliantur. et omnem (vt in prouerbio est) lapidem mouēt. quo rumusculos quosdam vulgi vtcunq̄ aucupentur O misera gloriolæ sitis O vanitatis vanissima vanitas si nullis alioqui ingenij monumētis noīs celebritatē speras q̄ hūiufmōi nugis. dubio p̄cul perpetuo eris obscur⁹. aut tam laudatus eris q̄ Ephesie Dianę tēpli incensor Herostratus similis glorię sititor Et eo quidē iustius vt qui pri

A ij

Laus illustri-
ssimi p̄-
cipis saxo-
nū ducti.
Georgij.

Laus acad-
emie Lip.

Gen⁹ homi-
nū pessimuz
quod crimi-
natione claz
fieri sperat.

Strabo he-
rostratū vo-
citatū scri-
bit li: 14 aliq̄
phlegiā no-
minant.

**Laus Illu-
trissimi prin-
cipis Geor-
gij.**

**Proponit id
in quo rota
sarrago hu-
ius et rrsio-
ne r Suave-
niane apo-
logie consi-
stit.**

**Sentētia. r
quidē veris-
sima.**

**Quam in-
feliciter ce-
dat detrac-
tio r mordē
di studium.**

mos ingenij foetus (ne dicā enormia mōstra) in id enixus
lis. vt quos iure fouere deberes. calumniaris. et vniuersitas
ti. cui te solū simulas bene velle. atq; Illustrissimo nostro
principi inuisos reddere studeas eos. q. neruos ingenij om-
nes in id vnū et dies et noctes tendūt. quo pro virib⁹ Aca-
demię huius eiusq; alūnis profint. et apud quos nihil post
ultramūdanū illum deū. aut est aut vnq; erit magis sus-
spiciendum illustrissimo principe Georgio viro. qui ab
omnibus seculis celebretur dignissimo que. vt clarū est. in
hoc progenuerūt fata. quo eius potissimū liberalitate. cō-
silio. prudētia. vera studia per omīa renascantur.

¶ Quapropter quū tibi clare probaro. simul Illustrissimi
principis hui⁹ patrie optimi parentis. auctoritati et ampli-
tudini meis scriptis detractū esse nihil simul vniuersitatem
me ingenio. labore. scriptis. industria. quantū mihi licue-
rit prouehisse et tantisper id. dum spūs hos regat artus fa-
cturum esse. simul Mosellano p̄ceptori (vt dicis) tuo ni-
hil a me penitus iniuriarū aut factū aut illatū esse. Si hec
inquam satis superq; probaro. reliquū erit. vt tua tibi scri-
pta per inde foeliciter cadant. ac semp id genus zoilis con-
tingit Ita em̄ a primis literarū monumētis comparatū vi-
dem⁹. vt boni ac infantes a maleuolorum insultu parum
tuti fuerint Quippe semp fere. vilia et abiecta ingenia ce-
teris obstreperūt. in eum tamē finē res vt plurimū p̄cessit
siue deus voluerit. siue ita meretur innocentia. vt dū bono-
rum fame detrahūt mali. ipsi se infames faciant. Sic cōtra
Theophrastū illum peripateticorū fere summū meretricis
Leontiū scripsit. cōtra Homerum zoilus cōtra Virgiliū
Filistus et Corni fici⁹ cōtra Empedoclē indoct⁹ Epicur⁹
contra Dionysium Areopagitā. Isthyras contra diuum
Ioānem euāgelistam Diotrophes. cōtra sanctissimū Hie-
ronymū Ruffinus. et nuper cōtra meum illū doctissimum

præceptorē Ioannem Capnionā Pepericornus . iudex
tictus . mōstrum profecto cū suis affectis vltra Scythicos
montes deportandū Non ergo mirū si ipse nihil tale meri-
tus abs te infecter . qui si tāta literas cura psequeris . quā-
ta et similas et videri vis . da hoc meę fidei . multo et mode-
stius et humani⁹ in illa Apologia imo potius tua cacolo-
gia ageres .

¶ Sed agedū videamus tandem quid sibi tuę velint in me
satyrę vt queę primi omnium ingenij tui foetus sunt . quiq;
dubio procul ita te referent quemadmodū filij parentē . et
ex illis . tanq;
Leonē ex vnguibus te penitus cognoscent
omnes Itaq; mox in vestibulo tuę Apologię adeo nobis
tragice prescribis nescio qua nimis disiecta atq; perlōga
nec hiatu deformi carēte orationis periodo . quod nam ve-
rum et germanum censerī possit super disputatione The-
ologorum epistoliū videlicet omnib⁹ affectibus seclusis
conscriptū . Quale Melanchton noster nuper ediderat . eū
tu quantum potes . quo fortassis me male vras . laudibus
effers . ac perinde ipse veritatem suis scriptis abrogassem
Oillepide . nescis quanta inter nos animorū sit coniunctio
profecto talis . vt nihil ego audire magis gestiam . q̄ mei
Philippi doctissimi atq; item eloquentissimi . sed et candi-
dissimi amplissimas laudes Ac quotidie his Virgilij versi-
bus secum loquor Dulcia amara prius fient . et mollia du-
ra Candida nigra oculi cernent . et dextera leua Qm̄ tua
denostris emigret cura medullis Verum tu indignissim⁹
qui tam putidis et penitus humi repentibus scriptis tan-
tum hominem laudibus vehas . quem magnus Ille Eras-
mus . musarum dulce delictum . alteraq; anime meę pars .
et vnice diligit . et plurimum vbiq; cōmendat . Vt interim
nobilissimos quoq; literarum antistites Hermanum Bus-
schium . qui mihi parentis est loco . Hutenu . et alios tran-

*Argumenta-
tur a simili*

Paroemia.

*Notatur ni-
mis longa
oratio atq;
disiecta pe-
riodus.*

*Argumentū
a cōtrario.*

*Loquitur Cel-
sian⁹ cū suo
Melanchto-
ne versibus
virgilij.*

*Laus Phi-
lippi melā.*

**Accusatur
mēdacij cu-
ius ipm pri-
insimularat**

**Prima cau-
sa cur mosel-
lane oratōis
Cellari? mē-
tionem non
fecerit.**

**De Manlio
Livius li. 6
ab ur. con.**

seam. omnes mirū in modū eius et ingenio et eruditōe gau-
dent Nec tu inter nos (tantus eius est candor. et constās
amicicię fides) quippiā vel suspitōis tuis delirijs excitabis
¶ Deinde me minus syncere protestatū in nulli⁹ vel odiū
vel favorē scripturū qui Mosellanū orationem prelegisse
affirmarim Primū omnium vide ne tu plus equo veritati
parcas. et dum me traducere vis. et tibi et preceptorī non
paruā infamiā interim cocilies. me em̄ vera scripisse. im-
mo verissima palam erit. te vero falsissima omnīū. qui affir-
mas Mosellani tui mētionē fecisse me, qui omnīū maxime
ob hoc abhorruī, atq; id imprimis caui ne hominis nomē
vnq̄ epistolio meo interfereat. Idq; causis plurimis Nam
nō ita de me Mosellanus est meritis. vt eū quoquo modo
notū facerem Fabritio meo. quāq; tu me ab ipso hūaniter
susceptū. scribere audes Num̄ quēpiā Mosellan⁹ huma-
niter suscipiet: quem academię huic gratū viderit: an eum
tractabit mitius. qui apud Illustrissimū principem vt cūq;
commēdatus erit. Ipse alter Manlius hoc regnū solus ob-
tinebit vt dum suo capitello visum fuerit vel laici interim
et qui nec apicem in latinis literis intelligūt. in hac nobis-
sissima Academia hebraice prelegant. exclusis a plurimis
plurimū cōmendatis. Nescis ne? q̄ sepissime apud opti-
mates eius cenule quā et tu mihi obijcis mētionē fecerit:
cui ego inuitatu suo interfuerim. q̄ iactitat, q̄ palā predi-
cat. se de hebraicis rebus me in ea ipsa cēna cōuenisse. neq;
a me ei per omnia satisfactum. et nihil me vltra Grāmaticę
cā prestare posse. ac si bon⁹ homo et preceptoris precepto-
tor qui in his literis omnino elementarius est. nondū liter-
rarum munerū satis in munerato habēs me examinasset.
mihi pectus introspeisset. quanta et quę prestare possem
An quod secū ineptire noluerim (quāq; paucis omib⁹ q̄
sitis suis satisfecerim) indoctior censebor? Hoc ipse. apud

doctissimos viros quorū omnium benevolentia presentis
orem sensi q̄ eius. hoc in qua didici. ineptissimos esse. qui
dum mi nime decet de summis rebus disputare volunt. et
dum fere ebrii sunt. incipiūt. φρονειμ. Hoc etiā tibi plane
persuade. eius panis. quo dei munere. nunq̄ indigui. iam
dudū. mihi in scorpiones versus est. dū ita vel vnam cœ-
nulam apud magnates quosq̄ exprobrat. et tu precepto-
rem referens. officia eius simul obiectas. quæ tamen sunt
nulla Et si ideo cænā mihi dederit. q̄ putas me ea eguisse.
et preterea scriptis petulantius effers.

Ibis Arcinum post hoc iactator ad axes

Conuiuā et capies quemlibet inde tibi

Sed notū est. κακον κατακοσ κακομ ωμ. Certū habeas ne-
minē Mosellanū inuitare aut cū quopiā familiaritatē con-
trahere. nisi ex quo vel emolymētum. vel iactantię cuius-
dam ansam sperat.

¶ Deinde nō sedebat animo meo eius mētionē vllā facere
Nā vt vt scripsissem eū orasse. nō satis habuisset. vt homi-
nis est fastus et Thraonica iactācia. nisi simul q̄ belle. q̄
lepide q̄ memoriter q̄ apposite. et nescio quibus modis
magna et chartę et temporis iactura. non citra multorū
etiam reprehensionem addidissem.

¶ In has igitur symplagidas actus. quo hic tranquillius
hebraice. omni qua hactenus nisus sum diligētia. iuuentu-
tem Lipsicam. et reliquos literarū amatores docerē Mos-
sellani nomē apud plerosq̄. qua causa deus scit. et multi nō
ignorāt. penit⁹ inuisum cōticui. et totū illud quod vel pre-
lectū ab ipso est vel precantatū vel si mauis preoratum. ne
in epistoliū meū vtcūq̄ tunc ex tēpore scriptū. misceretur
vehemēter caui. presertim quū diuinā Illustrissimi princi-
pis. optimi studiorū Meccenatis sapientiā id muneris. D.
Otoni de Pack dedisse intelligebā. cuius humeris. vt ple-

Pulchra su-
pra re ista
M. T. scri-
bit li. de ora-
tore. z.

Odiosus ge-
n⁹ officia ex-
pstantiū ci-
cero in latio

Pardemia
id hoc loco
significans
expstantis
preceptorē ex-
pstantiū disci-
pulus.

Secda cau-
sa notat mo-
sellan⁹ sup-
bie. cui r ho-
mines r dij
inest sunt.

Laudat. D.
Orho de
pack vt po-
te ad orato-
ria munera
natus.

riq; omnes iudicāt. aptius onus hoc refedisset. Afferūt em̄ genuinā quandā et natiuam ad oratoria munera vocem.

¶ Habes itaq; quibus rationib⁹ (deum ei elargitū. coactus Mosellani orationē transferim . idq; mihi licuisse opinor . Nam quāuis historica lex est vere scribere. neq; tñ omnia et minutissima queq; . necesse est . multo em̄ com-

Alludit ce = modius est . pauca effundere idonea q̄ in vtilib⁹ pregrauari Sed dices nō ita minutū est . quod Mosellanus prestitit

sareq; maie = maxime quū misellus ad feram vsq; noctē orationē elucubraverit . Sit vt vt sit . ipse iam multo ante tpe . quā vel ego

stas l. tanta C. de ve. iu iota scripsērā . vel disputationis finis aderat . eam ipsam in

C. de ve. iu enu . par . si volgus mille fere exēplaribus disseminarat . que iā tum a

enu . par . si quid . 7 par . sed si . q̄ semel intus in nata est rupto iecore exierit caprificus .

quid . 7 par . Alludit ad Peritū Dubio procul videbit nūc lector in initio meę epistole . ni-

sed si . Alludit ad Peritū hil vel illusum vel mentitum . te potius mordēdi libidine meiq; criminandi incensum . cœlū terrę miscere . et interim

Alludit ad omnino impudēter veritatē ledere . qui me affirmas in ini-

Peritū cio epistolę conatū psuadere Mosellanū orationē suā pre-

legisse . quū ne iota quidē in meis literis Mosellanū tuū vel oratorē vel prelectorē agnoscat Tu igitur . tu in quā obli-

quis et ore et calamo singula vel loquēs vel scribēs inuer-

tis et obliquas Ac vtinā qui me . romanis infelicitē vsū pclamās . vel latinis bene vtereris . Et plane ne plus equo respōsio hec excresceret . pulchre tibi ostēderem tuā in la-

tinis foelicitatē . Difficillimū est em̄ . id quod ille precepit .

Viantis est **et Delphico** **datū oraclo** **Υποστειντορ .**

¶ Haftenus itaq; me falso et inique criminatū esse cognos-

sceris neq; em̄ illud minus impudēs est mendacium . quo-

rhetoricaris iniuriā non releuari . nomen tacere . factū autē

publice diffamare . Quod nam tibi factum diffamaui au-

daule? An id quod de principis huius magnificentissimi

mandato scripsi aliter se habet: Nonne dñi cōsiliarij et ip-
sum quoq; vniuersitatis cōcilium doctorib⁹ disputaturis
et statuta et mandatū principis nostri Illustrissimi remo-
tis arbitris prelegerunt: quod quū de alijs quibusdā tum
imprimis de modestia preciebat: negabis ne hoc: at mul-
torū testimonio et relatu grauissimorū ita factum: et audi-
ui et scripi. Vide nunc qui vir fies. vide quā tu nō intellec-
ta inuertis. vide qno torqueas cōtra videlicet literarū mea-
rū genuinū sensum, ac mea ipsius cogitata. In aperto ita
q; est. qua nam et me et lectores singulos. cū ipostura tum
iniuria afficias. vt qui de syncophancijs clācularijs misere
conquerularis. interim aperte coramq; omnibus. *σ υ ν κ ο φ*
αντισθαλ. audēs aliorūq; et verba et sensū iuertes. Verū rhe-
toricabimur et tecū logodēdale. Qui id secū decreuit. de-
cretū sancte et caute seruauit. seruātū prestitit ne. nō solum
Mosellani memor nō sit. sed etiā eius ipsius. et factorum et
dictorū. vt nō ab alijs gratia illius male audiat. a quo tan-
q; arrogantulo. et amicorū neglectore. nullā gratiā spe-
rat. Num is nomē eius tacet et factorū meminit. requiro
acumen tuū. Nōne et Aristoteles et M. Tullius cōfutato
eo quod sequit̄ et p̄cedens dilutū testant̄? Sed fieri nō po-
test vt hi qui philosophiā ex qua om̄is copia oratiōis na-
scitur cōtemptui habēt. aut foeliciter rhetoricent̄. aut rhe-
toricantē etiā vtcūq; intelligāt. Hinc te posthac intra tuā
cōtineas pellē qui ad vera et seria studia p̄culdubio es in-
eptissimus Sed forsitan nō ita obtusus quin intelligas nūc
me neq; Mosellanū neq; eius Orationē notasse. me aut̄ ve-
hemēter abs te iniuria affectum. vt qui non solum feceris
Libenter enim hanc distinctionem agnoscis. sed etiam in-
tuleris, qui prim⁹ famam meā iam per tot celebria Gym-
nasia, per tot regiones, apud tot summates viros illelam
primus maculis aspergere nisus es. Et hoc tibi certissimū

B

*Qui in alijs
dicere; vult
omni vitio
careat nece-
sse est.*

*Ad destruc-
tionez cōse-
quētis seq̄t
destructio
antecedētis*

**Theolo . ne
gat bonum
aut pietate
esse . vbi ex
peto origo
est.**

**Laus Era
sini Roterod
dami**

**Laus Joā.
illi Capni
onis.**

**In quodam
Episto . ad
Murnellii**

**Laus Cap
nidiis r Ja.
Simleri.**

**Hermanus
Buschi^o po
etaz dec^o.**

habeas. etiam si per homines id inultum fuerit. deos tamē
punituros quos et cristas tollas, et in preceptorē pius tibi
videare. Egregia per deū pietas, hominē sanctissimis literis
addictū. pace atq; ocio gaudētem. Christianā charita
tem erga omnes et singulos. quantū humana fragilitate
fieri potest. diligentissime seruātem ita traducere et nō solū
Apologia sed et epistola exagitare. et in certamē etiā vltro
laccellere. Fui. id quod absq; iactātia loqui licet Maximo
illi et optimo literarū antistiti. atq; summo theologo. D
Erasmo Roterodamo. grat^o. Io. q; Reuchlino. p̄ceptori
meo. nūq; p̄nitēdo quē vt audirē. atq; corā viderē multa
itinerum pericula obiui. eūq; tandem Celle Bacenarū in
Thermis harcinijs deprehendi. Quæ res maxie mihi leticia
fuit Cōfestim excepit me cū collega meo hūanissime,
nihil comitat^r nihil suauitatis. penit^o obmittēs Dñi boni. vt
mei Buschij verbis vtar qui eū totū ita descripsit, et vt sic
dixerim animauit, vt nullus Apelles. nullus Zeufis nullus
Parrhasius queat viuidius vel absoluti^o Dñi boni dico
quāta est in homie illo festiuitas salua grauitate, quāta me
moria antiqtatis. quāta poetarū. quāta rerū gestarū. quā
ta exēplorū omniū memoria. Sed quid ista aurib^o tuis in
gero. qui solū obscuris delectaris. Crede meā familiaritas
tem neq; spreuerunt. vere. πολυλοττον και θεοπνευστου
θεολογισ, Volphangus Fabricius capito. et Iacob^o Sim
lerus summi assertores. et de quo paulo ante dixi Hermā
nus Buschius homo preter reliqua ingenij insignia poeta
laureat^o. immo poetarū nostri eui decus haud quāq; vul
gare. qui et ipse hic trienniū iuuentutē Lipsicā sūma laude
docuit. is vel inprimis me summa beniuolentia semper cō
plexus est. Vnus repertus est orator Mosellan^o cui nō fa
tiffacio. et eius discipuli. qui vel illius instinctu vel ei^o mor
ribus, quos a p̄ceptore tanq; hereditario iure acceperūt.

me exagitat. me p̄cindūt. et q̄ntū p̄ eos fieri p̄t diffamāt
¶ An nō licet nobis. sciole, de Lipsica disputatōe amicis
scribere: si tui similit̄ p̄ceptorē nō iterferam? maxie quū
sapiētissim⁹ princeps id habēde orationis negociū ei non
primo dederit. Sed. D. Othoni de pack. aut magis p̄ sin-
gulari et diuino ingenio puerulū exoptauit qui tali mūere
fungere. nec vniuersitatis cōcilū Mosellanū. ad hoc mus-
nus sed. consultū atq̄ eruditū virū. D. Simonē Pistoris iu-
ridicę facultatis ordinariū p̄elegit. Nō negabis ergo vt
cūq̄ os durū habeas quin absq̄ om̄i Mosellani iniuria. to-
tum et factum. et nomē Mosellani obmittere potuerim. et
quū me hoc fecisse iam clare intelligas. quid nā ampli⁹ de-
syderas: q̄ vt tuę petulātię p̄enas des. Nam etsi eū. sicut
tu facis. p̄legisse scribere. nulla iniuria Mosellano. sed ig-
nominia accederet. et principis nostri serenissimi munifi-
centia. et Academię hui⁹ laus nō solum nō imminuerē. ve-
rum et amplior. et maior fieret. si modo vnq̄ augmētum
accipere potest Id quod iā tibi clare p̄babo Et ad hoc ris-
te perficiendū res est paulo alcius repetēda ac primo om-
nium ex te. qui Mosellanū iam Oratorē. iam recitatorē. iā
id quod alioqui maxime exhorres etiā p̄lectorē impru-
dens facis. ex te quero An dū Illustrissimus princeps nos-
ter qui de disputatiōe verba faciat. puerū exoptat. vt qui
morum innocētia. et vitę puritate theologū referat. an eū
om̄ibus dicēdi facultate eo ipso et p̄fert. et ob id maxime
oratorē estimat: dices procul dubio. nisi simul vt sciētiarū
ita rerū sis inxptissimus. nihil mius a prudētissimo prin-
cipe fieri. Quid quū dehinc. D. Othōnē de pack delegit. an
principis acerrimū iudicium. et pene incredibilis sapiētia
eum reliquis om̄ibus huius Academię alūnis eo et doctio-
rem et eloquētiorē putat: ne hoc quidē facile est asserere
Quid tandē de Mosellano: posteaq̄ male affect⁹ D. Otho

B ij

Licit Cel-
lariū nō esse
memoriē, mo-
sellani.

Vide q̄d p̄-
bandū p̄po-
nat.

Argumētāt
ab impossibi-
li z simili.

mun⁹ orandi. medicorū inasū honeste reijcit Quid? num
ijs quia doctissim⁹. quia eloquētissim⁹ quia is. quē tota aca
demia dehinc. immo vniuersus terrarū orbis oratorē salu
tet: vltimo tandē a p̄cipe in Othonis locū sufficit: Quod
si hoc affirmas. preterq̄ q̄ cogeris fateri: et puerulū et .D.
Othonē ad oratorias actiones Mosellano p̄stantiores a
p̄ncipe iudicatos. etiā academiam hanc facies infantem
et eā quē hactenus eloquētiē studijs multorū inuidia foelle
citer floruit et nūc dei mūere. et p̄cipis mūificentia. ma
xime omniū floret. ad dicendū ineptissimā: vt quē quē in
latina dictiōe cū Mosellano conferat habeat neminē. et ad
hoc accidet: vt vel p̄ceps inuid⁹ vel mīus rerū peritus no
scatur Dum Mosellanū ad oratoria mūera omniū a p̄cissi
mum vix ad extremū tandem in alterius locū sufficit Aut
ergo inuidētiē morbi insimulās p̄ncipē, aut rerū imperi
ciam impinges Siquidē vel inuidia tātis per abnuū Mosel
lanum rei p̄ficiundē p̄cesse. donec et puer apt⁹ negaret et
D. Ottho officiū morbi gratia recusaret. Vel imperitia ap
tiores antea iudicauit puerū theologū p̄ferentē. et .D.
Othonē illū. et nobili gente ortū. et vocis mollitudine et
actionis decoro p̄stantem.

Vide mi lec
tor quātuz
sit logicam
nō spernere

¶ Discute itaq̄ nūc vel totam logicā cuius extreme igna
rus es. vel duos Theodori libros. quos biēnio quo cū p̄
ceptore egisti ferē solos audisti. vel rhetorica. enthimema
ta dilemmata. anthiteta. et alia id gen⁹ ornamēta. vtrū em̄
dixeris: absurdissimū erit Nā p̄nceps ab omī inuidia est
alienissim⁹. quū gregarij solū et infimates sumatib⁹ inui
deant P̄nceps aut et iure et dei voluntate et maximus et
magnificētissimus est. et a rerū imperitia tm̄ abest sapien
tissimus Mœcenas noster. quantū tu his omībus refertissi
mus. quippe inuidētissim⁹ et indoctissimus. Sequet ergo
tertium quoddā, quod nā dices? Inuictissimū videlicet Sa

xonię ducē Georgiū nō p̄pterea id munus Mosellano des-
disse. q̄ is vnus plus om̄ibus sui Lycei alumnis latina elo-
quētia p̄staret. et ab om̄ibus post hac orator salutandus
veniret. et ne sub lese maiestatis pena Mosellanū p̄legis-
se quispiā audax audeat dicere. Verū vt stipēdio cōduct⁹
gręcarū literarū p̄fessor. nō tam pecunia q̄ honorib⁹ allis
cēret. quo iuuetutē Lipsicā indefesso labore dehinc in grę-
cis erudiret Quā p̄cipis et Academię huius bñficientiā
quantū Mosellan⁹ agnoscat. quauē hactenus diligentia id
p̄stare conat⁹ fuerit. alij disputāt. ipse hoc audio: p̄clariss-
mos ab eo in cōceptos autores nondū ad vmbilicū inter p̄-
¶ Vides Credo q̄ nihil Acade- (tatione deductos.
mię refert etiā si Mosellan⁹ Orator nō sit et principi igno-
miniā accrescere nullā. si cōductus p̄fessor id nō satis p̄-
stat. quod adulescētuli Gynnasij sui declamādo. vt audio
plurimi plurifariam exhibēt. Nō ergo alicui⁹ erroris aut
falsi cōuicerer. si id quod tu facis Mosellanū p̄legisse scri-
berem. Si quidē tu discipul⁹ eū recitasse solū. nō egisse. vsū
scheda, nō memoriter pronūciasse palam et aperte scribis
Cur igit̄ aut mihi aut alij vitio daretur. si eum ipsum p̄le-
gisse scriberem? Quādoquidē vti scheda. et ex ea recitare
tam clare significat aut legere aut p̄legere vt nihil opus
ad hoc habeā vel Tulliū vel Varronē citare. Legere quidē
si sol⁹ tibi: p̄legere si et alijs legas. Quod idem quū faceret
in Italia Codr⁹ ille Vrceus hō nostri qui in vtraq; lingua *Notāda hi*
oim doctissim⁹ maluit lectoris hūilitatē verecunde agno- *storia.*
scere q̄ oratoris maiestātē arrogāter vendicare. nempe se
nō oratiōes habuisse sed sermones fecisse testat̄. et alij ple-
riq; huius rei authores sunt.

¶ Nūc ergo vel talpa et hypsea es cecior vel clare vides
me simul falso mendacij abs te insimulari. simul te exteris
notū facere. quid prestiterit sua actione Mosellanus. quod

*Hypsea ce-
cior.*

ego penit⁹ obticui. et si illud idem fecissem. credo impune mihi tuo exēplo licuisset. Iam itaq; arrige aures Pamphile et sane perpēde q̄ inique mecū agis. qui primū iniuste et falso accusor facti. de hinc eius facti a quo ne quidē accusator et actor liber est et immunis. postea vel ad Critolai libram pensita tuā in rhetoricis infelicitatem. et q̄ belle tibi cesserit argumētari. qm̄ haecenus semp cōtrariū ex tuis argumētis sequi plane. percepisti.

**Attēde quā
tares sit ora
toris p̄fessio**

¶ Verū libēter admodū scirem. cur nā turāt opere conareris equis vel iniqs musis Mosellanū oratorē facere. qui illud ipsū nulli vnq; veteres. et Ethnici quāuis eloquētissimi sibi vēdicare ausi sunt Nā nota est illa. M. T. hominis gloriā alioqui omniū cupidissimi. et latinarū literarū patris vox Fateor me oratorē. si mō sim. aut etiam quicquid sim. nō ex rhetorū scholis. sed Academię spacijs extitisse. quid si hoc idem tā vehemēter ambit Mosellan⁹? q̄ tu eius discipul⁹ eo forsan impulsore velis remiscq; asserere cōtendis. da hoc meę fidei an totus orbis Christian⁹ fastū hois et ambitionē incredibilē et stupendā admirabit.

**Oratorē totā
Encyclo
pediā artiū
callere necesse
est.**

Anne p̄pterea hęc placet p̄fessio quia in tertio de oratore ad Q. Fratrem libro Crassus a Cicerone loquēs introductus probat oratorē omniū artiū Cyclopediā habere. et qui eloquētie vt ceterarū fundamentū sit sapiētia. neminē eloquētem esse nisi sapientē. et eū qui reliquas artes omnes calleat. Nā et illud neminē eloquentē plurimos disertos viros preterq; q̄ Marci Anthonij nō Ciceronis est. etiā penit⁹ Cicero agnoscit et serio vtq; maxie in de p̄fecto rhetore tractat. Gloriosa itaq; et nimirū magnifica p̄fessio erit. et nō parua laus in discipulos a tali p̄ceptore redūdabit.

¶ Verū agendum p̄pendem⁹ singula Primū omniū Mosellanus orator esse cupiēs. p̄ter alia multa. opus habebit diligenter memoriā excolere. neq; tam parui p̄edere Cui

fani sui popularis p̄fessionē. qui multorū poetarū testimo-
nio artificialē memoriā optie docuit. et de qua tot et tanta
et rhetores et oratores p̄ceperunt. nā ea sola literarū om-
niū et totius eloquētię thesaurus est. lic nihil dehinc opus
habebit scheda. Nempe notū est illud Marci Tullij in ora-
tore: memoria iuriscōsultorū. acumē dialecticorū. senten-
tia philosophorū. verba prope poetarū. vox tragedorū.
gestus pene summorū actorum est requirēdus. Deinde la-
tera et spūs erit cōfirmādus. ne toties orationē silētio inter-
rumpat. et simul cū stupēda cūctatione tā fede excreat. vt
auditor interdū dubi⁹ hereat an finis oratiōis sit. an quic-
piam superet. Postremo vox ipsa et eius mollitudo mul-
ta et pene infinita exercitatiōe cōfirmanda erit. ne potius
gallinā cantasse q̄ oratorē verba fecisse auditores dicant.
Nec tu hic mihi Aristotilem afferes. vt quē neq̄ ab alijs
vnquam audisti. aut sane forsā vnquam, dum vt audio
artium professores, ita parui pendes. intelliges. de his ip-
sis que nobis insunt a natura neq̄ laudamur neq̄ vitu-
peramur. Nescis ne belle rhetoricor Aristotelē i vnuer-
sum negare. nobis artes a natura in esse. nedum oratoriā,
sed exercitacione et vsu parari, et ob id longius etiam cō-
tra p̄ceptorem Platonem differere, sed mirum non est
te ignorare. quid philosophi statunt quū ne quidem rhe-
torum p̄cepta. magni etiam oratoris discipulus calleas
Siquidem Tullius inquit vsū et tractationem vocis in
nobis esse, et Demosthenem illum natura alioqui ineptis-
simum ad hanc oratoris p̄fessionem (quippe qui et vo-
cem habebat absōnam et ne .R. quidem literam articu-
late proferre poterat) exercitatio. et vsus vehemens eue-
xit, Nam quid egregius homo in sua illa factitauerit
strobe, quid lapillo in os inserto contra fere nature
p̄scriptum fecerit doctis clarū est. tibi forsā icognitū

Memoria
ip̄ime ora-
tori necessa-
ria.

**Spūs ⁊ fir-
ma latera i
oratore exi-
guntur.**

Refutatio.

**Exercitati-
one potissi-
mū oratore
ars cōstat.**

Dēmosthe-
nem grecuz
hoies Sua-
ueni⁹ latine
lingue paren-
tē affirmat

Gramatic⁹
et rhetor: mo-
sellanus.

Epilogus.

vt qui eundem latine, lingue parentē dicas id quod natu-
ra negauit. exercitatioe cōsecut⁹ est. At iā docti quidē ha-
beri volum⁹, sed nō esse, Gaudem⁹ oratores saluari. Cice-
ronis autē et Demosthenis studiū et diligentia refugimus,
quorū alter studiū gratia Athenas et Rhodū insulā ac totā
Grēciā plustrauit, alter an telucanis vigilijs opifices exu-
perabat oēs. Perispicis itaq; mi Suauenī me nō tā literato-
rē eē quin sciā qd distēt ēra lupinis, et quid inter rhetorē et
oratorē intersit Si ergo hęc tuus p̄ceptor desperat, ei ego
suaseri. ne hāc p̄fessionem temere arroget. Et tibi ne plus
equo ipsū efferas. ne et simul te et illū doctis ostētui p̄beas
et illud ingeminet. ομοια κορακον οα.

¶ Sed qd multis ago, credo te et singulos plane intelligere
Mosellanū oratoris nomie. adhuc multo multoq; idignū
Grāmaticus, quod p̄ me liceat salutei imo si vis etiā rhetor
Essent iā Langi⁹ et Mosellan⁹ in latina dictioe et actione
oratoria cōferedi quorū ita p̄dicas amicitia. ac si ignotū ef-
set. quātis odijs ante aliquot saltē mēses in se mutuo iuecti
sūt Tu hoc habeas Langiū illud qd in oratore summum
esse quicq; iudicāt. multo maiore dignitate p̄stare q̄ Mos-
sellanū. Dices qd audio. qd ue dicis? Actionē dico et orato-
riā p̄nūciationē. Nescis ne id qd Tulli⁹ scripsit ē aut actio
q̄si corpis quedā eloquētia quū constet et voce et motu: et
infantes actiois dignitate eloquētia sepe fructū tulerūt. et
diserti deformitare agēdi. multi infantes putati sūt. Restat
itaq; vt tu omib⁹ nūc nosceris me falso crimiatū et quidē
prim⁹ Nā me neq; Mosellani neq; eius oratiois neq; facti
ei⁹ p̄lectiois. s. mētionē fecisse. hac r̄fisione clarū erit. et cur
id fecerī. et q̄ mō mihi licuerit. Etiā si fecissem tuo exēplo
et iure fecissem de q̄ re iudicent et p̄sentes et posteri. Tu vale
vt me vis, et neminem post hac scriptis laceflere audeas
Datū Lipsie. &c. τελοσ,